

СИЛА ДЕРЖАВИ ЯК ПОКАЗНИК ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ УРЯДОМ СВОЇХ ЕКОНОМІЧНИХ ФУНКЦІЙ

*Г. М. Пилипенко, д. е. н., професор, ДВНЗ «Національний гірничий університет»,
pelepenkoYi@mail.ru*

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: абстракції – при з'ясуванні сутності понять «сила держави» та «сфера держави»; аналізу та групування – при розмежуванні видів діяльності уряду в економічній сфері; логічного та історичного – при дослідженні хвилеподібного характеру взаємодії держави та ринку.

Результати. У статті розмежовано економічну діяльність уряду за допомогою виокремлення державної активності, спрямованої, з одного боку, на виконання необхідних з огляду на суспільні цілі економічних функцій (державне регулювання), а з іншого – на примус до виконання правил гри і встановлення економічного порядку (державна координація). Запропоновано у відповідності до виділених видів діяльності уряду використовувати різні функціонально зумовлені терміни, а саме: «масштаб, або сфера державної участі в економіці» – для вивчення діяльності, спрямованої на виконання економічних функцій, пов'язаних з управлінням наданими у розпорядження держави ресурсами, і «сила держави» – для відображення здатності держави координувати економічні дії, тобто здійснювати примус до виконання правил гри.

На основі історичних фактів про державну діяльність в економічній сфері провідних країн світу проаналізовано зміни співвідношення державних і ринкових регуляторів у хронологічному вимірі за періодами, які знаменували становлення та еволюцію ринкової економіки, а також затвердження різних способів впливу на неї держави. За всіма чотирма періодами виявлено постійне розширення державної регулюючої діяльності на тлі періодичного посилення або послаблення координаційного державного впливу.

Новизна. Спростовано широкорозповсюджену тезу про хвилеподібний характер взаємодії держави і ринку (періодичне послаблення ринкових і посилення державних впливів на економіку). У хронологічному вимірі доведено циклічну динаміку виключно координаційних функцій держави при постійному розширенні регулюючих.

Практична значущість. Результати дослідження дозволяють як оцінювати параметри державної участі в економіці, що вказують на сферу її впливу, окреслену функціями з регулювання економічної діяльності, так і визначати фактори, що сприяють або не сприяють зростанню можливостей держави впливати на прийняття економічних рішень.

Ключові слова: сила держави, сфера держави, координація економічної діяльності, економічні функції держави, координаційні функції держави, взаємодія держави і ринку.

Література

1. Стігліц Дж. Економіка державного сектора: пер. з англ. А. Олійника, Р. Скільського / Дж. Стігліц. – К. : Основи, 1998. – 854 с.
Stihlits Dzh. *Ekonomika derzhavnoho sektora* [State sector economy]: per. z anhl. A. Oliynyka, R. Skilskoho / Dzh. Strhlits. – K. : Osnovy, 1998. – 854 P.
2. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. Кейнс. – М. : Гелиос, 2002. – 352 с.
Keyns Dzh. *Obshchaya teoriya zanyatosti, protsenta i deneg* [Common theory occupation, per cent and money] / Dzh. Keyns. – M. : Gelios, 2002. – 352 p.
3. Keynes J. M. Democracy and Efficiency New Statesman and Nation / J. M. Keynes. – L., 1939. – 146 p.
4. Розмаинский И. В. К формированию посткейнсианской теории государства / И. В. Розмаинский // Terra economicus. – 2010. – Т. 8. – № 1. – С. 13–26.
Rozmainitskiy I. V. *K formirovaniyu postkeynsianskoy teorii gosudarstva* [To formation post-Keynes state theory] / I. V. Rozmainitskiy // Terra economicus. – 2010. – T. 8. – № 1. – P. 13–26.
5. Фридмэн М. Капитализм и свобода (отрывки из книги) / М. Фридмэн // Экономика и организация промышленного производства. – 1991. – № 7(205). – С. 16–30.
Fridmen M. *Kapitalizm i svoboda (otryvki iz knigi)* [Capitalism and freedom (extract from book)] / M. Fridmen // Ekonomika i organizatsiya promyshlennogo proizvodstva. – 1991. – № 7(205). – P. 16–30.
6. Серегина С. Роль государства в экономике. Синергетический подход / С. Серегина. – М. : Дело и сервис, 2002. – 288 с.
Seregina S. *Rol gosudarstva v ekonomike. Sinergeticheskiy podkhod* [State role in economy. Synergetics approach] / S. Seregina. – M. : Delo i servis, 2002. – 288 p.
7. Павлов К. В. Волнообразность переходных процессов в экономике / К. В. Павлов // Общественные науки и современность. – 1998. – № 1. – С. 5–12.
Pavlov K. V. *Volnoobraznost perekhodnykh protsessov v ekonomike* [Wave-like transitional economy processes] / K. V. Pavlov // Obshchestvennye nauki i sovremennost. – 1998. – № 1. – P. 5–12.
8. Хайек Ф. Право, законодательство и свобода: Современное понимание либеральных принципов справедливости и политики / Ф. Хайек. – М. : ИРИСЭН. – 2006. – 644 с.
Khayek F. *Pravo, zakonodatelstvo i svoboda: Sovremennoe ponimanie liberalnykh printsipov spravedlivosti i politiki* [Law, legislation and freedom. Modern understanding justice and politics liberal principles] / F. Khayek. – M. : IRISEN. – 2006. – 644 p.
9. Weber M. Wirtschaft und Gesellschaft. Grundriß der verstehenden Soziologie / M. Weber // Johannes Winkelmann. – 1985. – № 4. – 231 p.
10. Великая трансформация К. Поланьи: прошлое, настоящее, будущее / под общ. ред. О. И. Ананьиной. – М. : ГУ ВШЭ, 2006. – 406 с.
Velikaya transformatsiya K. Polanyi: prooshloe, nastoyashchee, budushchee [Grate transformation K. Polanyi: past, present, future] / pod obshch. red. O. I. Ananyina. – M. : GU VShE, 2006. – 406 p.
11. Экономическая история мира. Т. 3. Европа / под ред. М. В. Конотопова. – 2-е изд. – М. : Дашков и К, 2008. – 352 с.
Ekonomicheskaya istoriya mira. [World economy history] T. 3. Evropa / pod red. M. V. Konotopova. – 2-e izd. – M. : Dashkov i K, 2008. – 352 p.
12. Осадчая И. Государство в постиндустриальной экономике и социал-демократия / И. Осадчая // Мировая экономика и международные отношения. – 1999. – № 7. – С. 79–88.
Osadchaya I. *Gosudarstvo v postindustrialnoy ekonomike i sotsial-demokratiya* [State in post-industrial economy and social-democracy] / I. Osadchaya // Mirovaya ekonomika i mezhdunardnye otnosheniya. – 1999. – № 7. – P. 79–88.

13. World Economic Outlook. Regional Economic Outlook: Asia and Pacific. – May, 2009. – p.102 [Электронный ресурс] World Economic and Financial Surveys. – Режим доступа: [www/ URL: http://www.imf.org/external/pubs/ft/reo/2009/apd/eng/areo0509.htm](http://www.imf.org/external/pubs/ft/reo/2009/apd/eng/areo0509.htm). – 24.12.2009. – Загол. з экрана.
14. Brenner R. Labyrinths of Prosperity Economic, Follies, Democratic Remedies / R. Brenner. – N. Y : Ann Arbor, 1994. – 234 p.
15. Хиггс Р. Кризис и Левиафан: поворотные моменты роста американского правительства / Роберт Хиггс. – М. : Ирисэн; Мысль, 2010. – 500 с.
- Khiggs R. *Krizis i Leviafan: povorotnye momenty rosta amerikanskogo pravitelstva* [Crises and Leviathan: turning growth moments American Government] / Robert Khiggs. – М. : Irisen; Mysl, 2010. – 500 p.
16. Харви Д. Краткая история неолиберализма. Краткое прочтение: пер. с англ. Н. С. Брагиной / Д. Харви. – М. : Поколение, 2007. – 288 с.
- Kharvi D. *Kratkaya istoriya neoliberalizma. Kratkoe prochtenie* [Shot neo-liberalism history. Shot reading]: per. s angl. N. S. Braginoi / D. Kharvi. – М. : Pokolenie, 2007. – 288 p.
17. Фукуяма Ф. Сильное государство: управление и мировой порядок в XXI веке / Ф. Фукуяма. – М. : АСТ Москва; Хранитель, 2007. – 220 с.
- Fukuyama F. *Silnoe gosudarstvo: upravlenie i mirovoy poryadok v XXI veke* [Strong state: management and world order in XXI age] / F. Fukuyama. – М. : AST Moskva; Khranitel, 2007. – 220 p.